

Центральний державний
історичний архів України
м. Київ

Фонд

88

Опис

1

№ за ресстром

144

ПЕРЕЯСЛАВСКИЙ ГРОДСКИЙ

СУД

Фонд 88

Опис I

1766-1781

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИЧНИЙ АРХІВ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР У м. КИЄВІ

ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ ГРОДСЬКИЙ СУД

(назва фонду)

ФОНД № 88

ОПИС № 1

(назва опису)

1766 - 1781 рр.

(крайні дати документальних матеріалів)

расшту
№ 48 68

W n p. 68.

2

ПЕРЕЯСЛАВСКИЙ ГРОДСКИЙ СУД

Фонд - № 88.

(1764-1781 рр.)

м.Переяслав, полкове місто, з
1782 р.-повітове місто Київського
намісництва

Утворений згідно з універсалом гетьмана від 19.XI.1763 р.¹⁾
підтвердженого указом Сенату від 10.XI.1764 р.²⁾, який санкціо-
нував новий судоустрій в Україні. Переяславський городський ста-
тутно-шляхетський суд створено замість полкового суду.

До його складу входили: полковник, городський суддя, пол-
кова старшина (не більше 3-х осіб), судовий писар. Посади суд-
ді і писаря були виборні і пожиттєві.

Городський суд розглядав справи шляхти, козаків, іноді пос-
политих і міського населення. До його компетенції входили: важ-
ливі карні злочини зв'язані з вбивством, тяжкими тілесними по-
шкодженнями, згвалтуванням, підробкою документів, хабарництвом,
винокуренням, розбоям, підпалами, що відбувалися на території
полку.

ВІНОСИТИ

В справах тяжких (кривавих) городський суд не мав права, ~~на~~
остаточний вирок, а лише висловлював свій погляд, який посилав
на розгляд в Генеральний суд, звідки надходив в Малоросійську
колегію для затвердження. Після схвалення колегією вирок при-
водився у виконання. У важливих чолобитних справах рішення су-
ду виконувалося, якщо сторони не подали скарги в Генеральний
суд. Розглядав також справи про примусовий шлюб, а іноді і сп-
рави, що входили до компетенції земського суду.

Засідання суду відбувалися протягом всього року, за вик-
люченням святкових днів і судових канікул.

Діяльність городського суду нормувалася рядом нормативних актів

1) Сборник Харьковского историко-филологического общества. т.8,
х., 1896, с.243-246; ПСЗ, т.XVI, № 11812;

ЦДІА, ф.110, оп.1, спр.25, с.26 зв.-33;

2) ПСЗ, т.XVI, № 12277

органів влади, нормами українського права і почасти російським законодавством, що стало проникати на Україну.

Апеляційною інстанцією для гродського суду був Генеральний військовий суд; підвідомчий полковий канцелярій, з 1764 р. підпорядковувався 2-й Малоросійській колегії.

Ліквідований у 1781 р.³⁾ в зв'язку з скасуванням в Україні козацько-адміністративного територіального устрою і введенням намісництв. На території Київського намісництва поширено положення "Учрежденія про губерніі" ⁴⁾ Функції гродського суду передано уездному суду.

Документальні матеріали фонду збереглися не повністю. У фонді № 88 зберігається 55 од.зб., які включено до двох інвентарних описів:

оп.1 справи за 1766, 1767, 1770-1781 рр. - 36 од.зб. Включено недіючі описи.

Оп.2 - за 1765, 1767-1773, 1775, 1776, 1778, 1781 рр. - 19 од.зб. Опис складено в філіалі ЦДІА.

Справи систематизовано за хронологічною ознакою. Заголовки розкривають зміст справи.

Фонд надійшов до ЦДІА з бувшого Центрального архіву давніх актів (1944 р.), бувшого філіалу ЦДІА в м.Харкові (1974 р.), сформовано з розсіпу (1 од.). До складу фонду входять справи: про захоплення у козаків, селян маєтків, земель мѣх козацькою старшиною, монастирями; про колодників, вбивства, розбої; протоколи рішення суду.

У 1963 р. проведено виявлення документальних матеріалів по темі: "Історія міст і сіл України".

У 1965 р. частині фонду (оп.2), що знаходилася на зберіганні філіалу ЦДІА, здійснено тематичну розробку для каталогів.

3) ПСЗ, т.ХУІ, № 15228, 15265

4) ПСЗ, т.ХУ, № 14392

Діловодством гродського суду відав писар, який очолював судову канцелярію. Йому підпорядковувалися канцеляристи, штат яких залежав від кількості справ в суді.

Гродський суд від вищестоящих установ (Малоросійської колегії, Генерального суду) одержував укази; спілкувався з ними доношеннями, рапортами, періодично посилав звіти, відомості; з рівними за положеннями установами (земські, підкоморські суди) зносився промеморіями, повідомленнями.

У суді велися реєстрові книги документів, що надходили в суд; книги протоколів, рішень, вироків суцу та ін.

Кримінальні і цивільні документи реєструвалися окремо.

Література:

- Д.Миллер. Очерки из истории и юридического быта старой Малороссии. Суды земские, гродские и подкоморские в XVIII ст. В кн.Сборник Харьковского историко-филологического общества. т.8, X., 1896;
М.Слабченко Судівництво на Україні в XVII-XVIII ст., X., 1919;
А.И.Пашук Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII-XVIII ст. (1648-1782). Львів, 1967.

Гр. Слюдинова

№ п.п.	Название дела и других ед. хране- ния.	Дата начала и окончания	Кол. лис- тов	Примечание
I	2	3	4	5
1	Об убийстве карабинера московского полка 8 роты Николая Булыгина аначковым товарищем Переяславского пол- ка Яковом Засенко, казаком Григорием Кузевым и песчан- ским возным Антоном Деркачем	1766 1767		
2	О краже скота у жителей Иркиевской сотни подданным лубенского полковника Куляб- ки Гуленко, Стадникаи, Пят- ко, Чавуном и др.	1766 1767	172	
3	Решения суда за 1767-1774 годы.			
4	Об укрывательстве сыном войскового товарища канце- ляриста жителем м. Воронкова Андреем Верной беглого под- судка переяславского священ- ника Павла Скрипчинского Дениса Носана.	1770 1781		
5	Об избииении войсковым то- варищем с. Рогозов, Воронков- ской сотни Дмитрием Полева- чем рогозовского священника Дмитрия Андреева.	1770 1771		
6	О захвате скота, сена и посрубке леса у казака Барышев- ской сотни, переяславского полка Акима Василенко комор- ником Переяславского повета Петром Исачевичем.	1771 1781		
7	О споре за землю между воронковским сотником Григо- рием Атендиком и священником с. Рогозова Иваном Яковлевым.	1772 1778		

8а
Протокол заседания суда по делу
о захвате сена и избииении подданных
с. Койлова Киевско-Воронковского полковника
казаками м. Воронкова, Воронковской
сотни. 1773г.

№ п/п	Название дела и других ед.хране- ния.	Дата начала и окончания	Кол. лис- тов	Примечание
1	2	3	4	5
1	Об убийстве карабинера московского полка 8 роты Николая Булыгина значковым товарищем Переяславского пол- ка Яковом Засенко, казаком Григорием Кузеевым и песчан- ским возным Антоном Деркачем	1766 1767		
2	О краже скота у жителей Иркиевской сотни подданным лубенского полковника Куляб- ки Гуленко, Стадникаи, Пят- ко, Чауном и др.	1766 1767	172	
3	Решения суда за 1767-1774 годы.			
4	Об укрывательстве сыном войскового [товарища] канце- ляриста жителем м.Воронкова Андреем Берной беглого под- судка переяславского священ- ника Павла Скрипчинского Дениса Носана.	1770 1781		
5	Об избиении войсковым то- варищем с.Рогозов, Воронков- ской сотни Дмитрием Полевца- чем рогозовского священника Дмитрия Андреева.	1770 1771		
6	О захвате скота, сена и порубке леса у казака Баршнев- ской сотни, переяславского полка Акима Василенко комор- ником Переяславского повета Петром Исаевичем.	1771 1781		
7	О споре за землю между воронковским сотником Григо- рием Афанасием и священником с.Рогозова Иваном Яковлевым.	1772 1778		
8	О сопротивлении казаков м.Новой Басани при производ- стве следствия возным Баршнев- ской сотни Афанасием Даниле- вским по делу о земельном споре казаков с помещиком Кириллом Страшенцевым.	1773 1771	68	

I	2	3	4	5
9	О споре за наследственный лес между сыном значкового товарища Дмитрием Тымченко и его родственниками значковым товарищем матвеем, Федором и Петром Тымченко.	1773	44	
10	О наезде на дом и захвате имущества полковым канцеляристом Иваном и воронковским сотенным есаулом Кириллом Хоменко у сыновей значкового товарища ивана и Петра Мартосовых.	1773 1774	68	
11	О наезде на дом и избииении воронковским сотенным есаулом Кириллом Хоменко полкового канцеляриста Ивана Хоменко и его жены.	1773 1774	19	
12	О похищении денег полкового канцеляриста Ивана Хоменко, находящихся на хранении у его родственника значкового товарища Матвея Тымченко.	1773		
13	О споре за деньги и имущество умершего переяславского горюничего Федора Финецкого, отписанное им Бюшинской церкви, между золотовотским подкоморием Искрой и казаком Второпонковой сотни Иковом Друзаком.	1774		
14	Радпорт возного Бубновской сотни Костючевского о расследовании им причин посылки домонтовским сотником Погопкевичем казаков в Нежин для закупки вина.	1774	2	
15	Об избииении священника с. Старое, воронковской сотни Андрея Федорова и его подданного Тимофея Зайца приказчиком воронковского сотника М.Сулимы Гавриилом Дроздом.	1774 1775		
16	О краже денег, вещей и скота у войскового генерального судьи Андрея Безбородко, жены бунчуковского товарища Елены повицкой и др. подданными Безбородка и Кирилла Разумовского.	1774 1775	38	
17	Об аресте беспаспортного наймита казака с. Рогозов, Бо-			

1	2	3	4	5
	Воронковской сотни Василия Повтоноженко.	1775		
18	О краже вещей у казака Воронковской сотни Томи Буняка казачкой с. Городище, миргородского полка Параскевией Руденко.	1775	22	
19	О захвате свиньи и подвояды с хмелем сыном отставного капитана Молдавского гусарского полка Иваном Афендиком у войскового товарища Алексея Сулимы.	1776	7	
20	Об убийстве внебрачных детей подданной Ирклеевского наместника Кононовича Домной Скляровой и подданной войскового товарища Требинского - Мотрей Гончаровой.	1776		
21	О предубодеании жены казака с. Глубоков, Воронковской сотни Парасковии Петренко с братом мужа Харитоном.	1776 1781		
22	Протокол допроса наймита настобурчино и подданных помещика куляски - Лесничных, обвиняемых в захвате имущества у польского шляхтича матаваса Тояковского.	1777		
23	Донотение казаков Второполковой сотни Федора Лыбы и др., о краже лошадей крепостными максимом Дрантовским и Наумом Швецом. Реестр украденных лошадей.	1777		
24	О краже скота у казаков с. Кордеевки, Березанской сотни работником солдата череяславского гарнизона Степана Димитрашко, пикитой Москаленко и подданным бунчуковского товарища Ивана Димитрашки - Семианом Мельниченко и Емельяном Погребным.	1777		

1	2	3	4	5
25	Об убийстве внебрачного ребенка дочерью казака м.Воронкова, Воронковской сотни Мартой Войко.	1777 1781	14	
26	О споре за землю между воронковским священником Лукьяном Ващенко и бывшим воронковским сотенным хорунжим матвеем Кардашем.	1778		
27	О захвате имущества Киевским помещиком Михаилом Федораченко у польского шляхтича Стефана Велички-Стояновского.	1778 1779	18	
28	О краже лошадей у жителей с.Погребова Гордеем Щербиной	1778		
29	О ссоре полкового канцеляриста Кузьмы Григоровича с воронковским сотником матвеем Сулимой.	1778		
30	перечислая выпись об арестованных в Переяславской тюрьме, обвиняемых в убийстве подданного значкового товарища прохоро- вича Леонтия Лещко.	1779	1	
31	Об убийстве внебрачного ребенка дочерью крепостного воронковского сотника Сулимы Анной Певсковной.	1779		
32	О краже скота у подданных Румянцева и бунчукового товарища Тамары, жителей сел Петровки и Войтовцы подданным Иваном Вистрицким и жителями г.Кременчуга Иваном Бойченко, Степаном Галовицом и др.	1780		
33	О захвате 2-х подвод с дровами воронковским сотенным атаманом Романом Григорьевичем у коронного исполнителя м.Воронкова Андрея Сущко.	1781		

В данную опись
внесено 34 статьи
всего 124
составлено 82 листа

8/2.53 от г. Давс

34. Недействующая серия 1756- 4 л.
1781^м
35 10- все 1766- 4.
1781^м.

Внесено в книгу на основании
акта от 20/I-1955. 2/два/деся
под № 34-35. Наимено 36/тридцать
шесть/деся

Нар. отдел *Г. Сергеев*
С. хр. фондов Делии
20/I-55.

В данной серии
линейно 33 (тридцать
три) ед. пер.

Н/состр. Конт.

12/II-58.

1/3 данной серии

линейно 34-1/тридцать

четыре-1/ед хр. линейно 8^е

16 января 1956г. *с. архив: Делии*
Нар. отдел Л. Трофимов
Заместитель главного бухгалтера

Вірно: згідно з актом перевірки наявності
документальних матеріалів від 2 III 1971р. 10
Перевіра см. наук. співробіт. Гушніков
Як вказує. Мисирь
4/III 74р.

В даній описі подій і
процесування: міста
4/гетмане / сиротинці.
См. арх. Микитинка.
26/X.63г.

Опис виверено. Внесені справи з н/по н 35.
Всього в наявності 36/тридцять шість / справ.
Література; 8а;
Зав. відділом Якимко Л. Я.
См. археограф Вилдаль Я. Н. 22.05.1983р.

ЦДІАК УКРАЇНИ
ПЕРЕВІРЕНО
10 червня 1996р.
Зав. архівоохорони Я. Вилдаль

ЦДІАК УКРАЇНИ
ПЕРЕВІРЕНО
"14" червня 2016р.
проб. архівоохорони Я. Вилдаль
Ю. С. Милишченко